In memoriam

B. Raymond Fink

25.5.1914 - 30.10.2000

Raymond (Ray) Fink tuli osalle suomalaisista anestesiologeista tutuksi yli 40 vuotta sitten, kun hän vieraili Fulbright-stipendiaattina Turussa, Turun yliopistoklinikassa ja Fysiologian laitoksella vuonna 1959. Varsinainen syy tähän vierailuun liittyi hänen kiinnostukseensa toisaalta linguistiikkaan ja toisaalta kurkunpään mekaniikkaan, ja myös näiden riippuvuuteen toisistaan. Noin kaksi kuukautta kestäneen vierailunsa aikana Ray Fink demonstroi turkulaisille kollegoille mm. epiduraalianestesiatekniikan, joka siihen aikaan oli Suomessa harvinaisuus. Seuraavana vuonna Matti Vapaavuori, sittemmin Turun yliopiston anestesiologian professori, teki lyhyen vierailun Columbia-yliopiston sairaalaan (New York), jossa Ray Fink toimi anestesialääkärinä ja tutkijana. Ray Fink valittiin SAY:n kirjeenvaihtajäseneksi vuonna 1960. Ray vahvisti siteitään suomalaisiin lisää, kun tämän muistokirjoituksen kirjoittaja vietti vuoden Washingtonin yliopiston anestesiologian osastolla 1977-1978. Tämän seurauksena Ray Fink osallistui Aikakausikirja Duodecimin kipua käsittelevän teemanumeron pääkirjoitukseen ”Kivun tutkimus” vuonna 1981.

Bernhard Raymond Finkin elämä ja ura oli hyvin kiinnostava - täynnä elämyksiä, haasteita ja saavutuksia. Hän syntyi ja opiskeli Lontoossa, ja suoritettuaan amanuenssuuria vastaavan kliinisen palvelun Etelä-Afrikassa, osallistui toiseen maailmansotaan Etelä-Afrikan lääkintäjoukoissa. Ray Fink osallistui lääkärinä myös kuuluisaan El-Alameinin taisteluun. Sodan jälkeen hän toimi lääkärinä ensin Lontoossa ja sitten vuosina 1947-1949 sairaalalääkärinä taas Etelä-Afrikassa. Tämän jälkeen hän muutti Yhdysvaltoihin ja suoritti anestesiologian erikoistumispalvelunsa Bostonissa. Vuosina 1952-1963 Ray toimi New Yorkissa Columbia-yliopiston Presbyterian-sairaalassa. Tällöin alkoi hänen aktiivinen anestesiologinen tutkijauransa, joka sitten jatkui vielä tiiviimpänä Seattleen, Washingtonin yliopistolliseen sairaalaan, muuton jälkeen vuonna 1964. Washingtonin yliopiston anestesiologian professorina hän toimi noin 20 vuotta.

Professori Fink suoritti jatkuvasti merkittävää tutkimustyötä. Hänen uransa aikainen tutkimuskenttä oli laaja, mutta aiheisiin liittyi aina selkeä fysiologinen ja kliininen näkökulma. Ray Finkin ehkä kuuluisimmat tutkimustulokset liittyvät kaasujen farmakokinetiikkaan ja ns. ”diffuusio anoksian” osoittamiseen jo 1960-luvulla. Toisaalta hänen laajat tutkimuksensa kurkunpään toiminnasta, johon hänen vierailunsa Turkuunkin vuonna 1959 liittyi, olivat hyvin merkittäviä sekä fysiologian että anestesiologian alalla. Hänen kaksi aiheeseen liittyvää kirjaa, ”Human Larynx” ja ”Laryngeal Biomechanics”, ovat saavuttaneet maailmanmainetta. Hengityksen säätely ja ns. ”apnea kynnys” (apneic threshold) hereillä olon aikana kuuluvat hänen tutkimuslöydöksiinsä.

Ray Fink tutki myös yleisanestesiamekanismeja (mm. hapen ja typpioksiduulin vaikutuksia) hermosolu- ja solukalvotasolla. Tässä yhteydessä hän kiinnostui myös typpioksiduulin teratogeenisestä vaikutuksesta. Näiden tutkimusintressien puitteissa Ray Fink käynnisti anestesiamekanismisymposiumien sarjan, joka on jatkunut vuodesta 1968 alkaen 3-4 vuoden välein aluksi Seattlessa, mutta myöhemmin 1980-luvulta alkaen myös muualla maailmassa. Näillä symposiumeilla, jotka ovat koonneet maailman anestesiamekanismi-tutkijat yhteen, on ollut ratkaiseva merkitys anestesiame-

kanismin ymmärtämiseksi.

Toimiessaan Seattlessa, yhdessä kivun ja regionaalisen anestesian tutkimuksen huomattavimmista keskuksista, Ray Fink ei voinut olla paneutumatta hermofysiologian mielenkiintoisiin mekanismeihin. Hänet tullaan muistamaan etenkin puudutteiden ja elektrolyyttimuutosten aiheuttamien hermojen aksonien sisäisten kuljetusmekanismien, ja hermosolujen mikrotubulaaristen muutosten osoittajana. Hän löysi selityksen nykypäivänä ajankohtaisen ns. ”differentiaalisen blokadin” spinaalisille mekanismeille, osaksi saman yliopiston fysiologien tutkimuksista (B. Hille) ja osaksi omista kokeellisista tutkimuksistaan. Pääpiirteittäin differentiaalinen blokadi voidaan ymmärtää siten, että motoriset hermosäikeet puutuvat heikommin ja hitaammin kuin ohuet sensoriset säikeet, koska tarvitaan kolmen Ranvierin kurouman puutuminen, ennen kuin hermojohtuminen estyy, ja motorisissa säikeissä Ranvierin kuroumat ovat etäämmällä toisistaan.

Ray Fink on ollut usean anestesiologisen julkaisusarjan toimittajana, mm. Anesthesiology:n toimittajana 9 vuoden ajan. IASP:n (Maailman kipututkimuksen järjestö) kunniajäseneksi hänet valittiin vuonna 1984 ja Yhdysvaltojen anestesiologiyhdistyksen ”ASA Award” -palkinnon suurista anestesiologista saavutuksistaan hän sai vuonna 1987. Yhdysvaltojen regionaalisen anestesian yhdistys (ASRA) on palkinnut hänet vuosina 1988 ja 1992 (Labat luento, eli alan huomattavin tunnustus).

Viimeisimpänä saavutuksenaan, 1980-luvulla, Ray Fink vielä syventyi regionaalisen anestesian (puudutusten) historiaan. Tyypillisellä tavallaan hän ei tyytynyt vain keräämään tietoja muiden julkaisemista historiallisista katsauksista, vaan vieraili myös itse Euroopan tärkeimmissä lääketieteen historian kirjastoissa Berliinissä, Wienissä, Pariisissa, Amsterdamissa ja Lontoossa. Ray Fink selvästi nautti tästä hankkeesta, koska kaikkien muiden älyllisten kykyjensä lisäksi hän oli kiinnostunut myös kielistä. Hän puhui ranskaa, saksaa, hollantia ja flaamia, ja omasi kyvyn hyvin lyhyessä ajassa oppia tarpeelliset perusteet myös muista maailman kielistä. Ray laatimista alkuperäisjulkaisujen ja historiallisten tutkielmien englanninkielisistä käännöksistä (koskien sellaisia uranuurtajia kuin esim. Carl Koller, Heinrich Quincke ja August Bier) ovat hyötyneet meidänkin nuoret tutkijat kirjoittaessaan omien väitöskirjojensa kirjallisuuskatsauksia.

Ray Fink oli suuri älykkö ja persoonallisuus. Hänen tutkimuksensa olivat innovatiivisia ja hänellä oli ilmiömäinen kyky tehdä aiheet muillekin kiinnostaviksi. Brittiläisen sivistyksen ja kasvatuksen saaneena hän erottui Yhdysvalloissa myös siksi, että hänen suullinen esiintymis- ja julkaisukielensä oli poikkeuksellisen rikasta. Odotan jännityksellä Ray’n muistoksi esitettäviä kirjoituksia amerikkalaisissa alamme julkaisusarjoissa. Itse sijoitan hänet yhdeksi suurimmista anestesiologian alan tieteellisistä tutkijoista. Hänen saavutuksensa, joista vain osa on mainittu edellä, ovat olleet sen kaltaiset, että tuskin kukaan yksittäinen tutkija enää sellaiseen tulee kykenemään.

Itselläni, ja myös perheelläni, on ollut suuri ilo ja kunnia tuntea Ray ja hänen tarmokas ja ystävällinen vaimonsa Peggy.

Suomen Anestesiologiyhdistyksen nimissä olen esittänyt surunvalittelumme Raymond Finkin poismenon johdosta.

Per Rosenberg, professori
Helsingin yliopisto